

Pohorelský hlásnik 2019/11

informačné noviny Obce Pohorelá; ročník XV.; NOVEMBER 2019; - ZADARMO -

KOMUNITNÉ CENTRUM POHORELÁ

Dňa 8.10. 2019 nám bol Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, ktorý je Sprostredkovateľským orgánom pre Operačný program Ľudské zdroje schválený projekt: **KOMUNITNÉ CENTRUM POHORELÁ** riešiaci prestavbu ďalšej časti viacúčelovej administratívnej budovy na Sihle na nové využitie.

Predmetom realizácie hlavnej aktivity projektu je prestavba časti pôvodného združeného objektu materskej školy, hospodárskej budovy, jaslí stavebnými úpravami na objekt komunitného centra, ktorý bude slúžiť vlastníkom – obci Pohorelá pre zabezpečenie komunitnej práce a služieb pre všetkých občanov obce, najmä MRK. Komunitné centrum vznikne v časti objektu – hospodárska budova (stredná a spojovacia časť medzi existujúcimi objektmi).

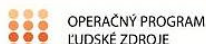
Pôvodný objekt hospodárskej budovy pozostáva zo suterénu, v ktorom bude umiestnená kotolňa na tuhé palivo a technické priestory vrátane hygienických pre obsluhu kotolne (nie je predmetom tohto projektu). Na prízemí objektu boli pôvodne priestory kuchyne so skladmi na potraviny, denná miestnosť a hygienické zázemie pre obslužný personál, administratívne priestory pre kuchyňu a priestory pracovne.

Objekt komunitného centra je dispozične a priestorovo projektovaný na jednom podlaží - prízemie. Do prízemia sú situované administratívne a spoločenské priestory vrátane priestorov pre osobnú hygienu, ďalej priestory pre technické zabezpečenie objektu. Navrhovaný objekt komunitného centra pozostáva z troch vzájomne prepojených častí. Zo severovýchodnej časti vychádzajú dvierami budú prístupné priestory strediska pre osobnú hygienu a komunitnú prácu pre mládež a dospelých. Túto časť objektu oddeľuje od ostatných priestorov spojovacia chodba, ktorá vedie stredom dispozície a vzájomne tiež prepája priestory projektovaného objektu Obecného úradu (pôvodný objekt materskej školy - nie je predmetom tejto PD) s navrhovanými priestormi zdravotného strediska (pôvodný objekt detských jaslí - taktiež nie je predmetom tejto PD). V južnej časti dispozície sú umiestnené priestory komunitného centra, ktoré budú slúžiť na administratívu a poradenstvo v sociálnej oblasti pre občanov, priestory s vlastným hygienickým zariadením a sú prístupné samostatným vchodom cez rampu s bezbariérovým prístupom a terénym schodiskom, priestory sú prepojené cez spojovaciu chodbu s priestormi strediska osobnej hygieny. V západnej časti dispozície sú umiestnené priestory pre nácvik remeselných zručností a ostatných činností pre sociálnu komunitu všetkých vekových kategórií. Priestory sú taktiež prístupné samostatným vchodom a majú vlastné hygienické zariadenie. Objekt je navrhnutý v bezbariérovom prevedení čo sa týka všetkých vnútorných priestorov všetkých častí.

Všetky navrhované priestory objektu budú slúžiť pre komunitnú prácu a služby poskytované vlastníkom objektu Obec Pohorelá. Priestorový program je navrhovaný s ohľadom na investovom požadovaní priestorový skladbu a jej maximálnu úžitkovosť a funkčnosť.

V rámci prestavby objektu stavebnými úpravami budú obvodové steny zateplené, vymenené drevené okná a dvere za plastové s tepelnoizolačným trojsklom. Strop nad prízemím bude zateplený minerálnou izoláciou v drevenom rošte s mechanickou ochranou, strešná krytina bude prekontrolovaná vo falcovaných spojoch – defekty vymenené, vyspravené a povrch vyčistený a opatrený novým základným a vrchným náterom. V celom objekte budú vymenené nášlapné vrstvy podlahových konštrukcií aj s podkladom, upravené vnútorné omietky a maľby. Interiérové dvere budú vymenené za nové spolu so zárubňami. V celom objekte v hygienických zariadeniach budú zabudované nové zariadenie predmetu vrátane rozvodov vody a kanalizácie. Vykurovanie objektu bude realizované podľa požiadaviek nového dispozičného riešenia s prívodom vykurovacieho média z projektovanej kotolne v suteréne objektu. Taktiež elektroinštalácia objektu bude prerobená na základe nového dispozičného riešenia objektu vrátane káblov, rozvádzačov, svietidiel, vypínačov a zásuviek. Na objekte bude zrealizovaný funkčný bleskozvod s uzemnením. Všetky stavebné úpravy a práce budú realizované aj za účelom zníženia energetickej náročnosti prestavovaného objektu a taktiež za účelom vytvorenia moderného a príjemného prostredia pre využitie objektu k danému účelu. Prístup do objektu z juhozápadnej strany bude prerobený na bezbariérový pomocou rampy a terénneho schodiska.

Ing. Jana Tkáčiková – starostka obce

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.“

Stretnutia po rokoch....

Čas letí ako splašené kone, vlasy im zdobia zopár šedin, na tvári sa sem tam objaví vráska, v ich náruči sa už túlia vnúčatá, no napriek tomu v ich očiach zbadáte šibalské ohníčky, ktoré pripomínajú nezbednosti zo školských čias

▲ 13.9.2019: stretnutie 65-níkov

▲ 12.10.2019: stretnutie 70-níkov

Oznámenie o prerušení distribúcie elektriny

Stredoslovenská distribučná, a.s. v zmysle ustanovenia § 31 odsek 2 písm. t) zákona č. 251/2012 Z.z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení Vám oznamuje, že v obci Pohorelá bude v mesiacoch NOVEMBER a DECEMBER 2019 obmedzená distribúcia elektriny z dôvodu plánovaných prác na zariadeniach distribučnej sústavy prevádzkovateľa distribučnej sústavy spoločnosti Stredoslovenská distribučná, a.s..

Obmedzená distribúcia elektriny v obci bude v termínoch **25. – 29. novembra a 3. – 4. decembra** v časoch **od 7:30 do 16:30** na odberných miestach na uliciach **Clementisova, Jánošíkova, Za potokom, Kpt. Nálepku (č.d. 71 – 317), M.R. Štefánika, Nová (č.d. 378), Orlová (č.d. 461, 661, 662).**

Konkrétne odberné miesta sú zverejnené na Úradnej tabuli obce, na internetovej stránke obce a internetovej stránke Stredoslovenskej distribučnej, a.s..

V zmysle § 31 odsek 1 písm. e) bod 5 zákona č. 251/2012 Z.z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení, odberateľom nevzniká nárok na náhradu škody, ktorá bola spôsobená prerušením distribúcie elektriny v dôsledku plánovaných prác na zariadeniach distribučnej sústavy.

V prípade ďalších otázok kontaktujte prevadzkovatel@ssd.sk,
Zákaznícka linka: 0850 166 007, Poruchová linka: 0800 159 000

PODUJATIA V OBCI POHORELÁ

27.11. ŠK Orlová – ŠK Slovan Nová Baňa „B“

súťažné stretnutie 3. kola krajskej šachovej
4. ligy C21 – školská jedáleň od 10:00 hod.

26.12. O PUTOVNÝ LOPAR

26. ročník volejbalového turnaja zmiešaných
družstiev ulíc Pohorelej – tradičné štefanské
športovo-spoločenské stretnutie pohoreľčanov,
pohoreľcov a návštevníkov Pohorelej

28.12. ŠACHOVÝ TURNAJ

vianočný turnaj v RAPID-šachu

28.12. STOLNOTENISOVÝ TURNAJ

majstrovstvá Pohorelej jednotlivcov
v stolnom tenise – mužov a žien
všetkých vekových kategórií

31.12.-1.1. POLNOČNÝ OHŇOSTROJ

rozlúčka so starým rokom a privítanie nového

informácie o podujatiach na www.pohorela.sk

CELOROČNE

NÁCVIKY A TRÉNINGY V TELOCVIČNI:

CVIČENIE SENIOROV

Utorok 15:00 – 16:00

NOHEJBAL

Utorok a Sobota 18:00 – 20:00

FUTBAL

Streda 18:00 – 20:00

VOLEJBAL

Piatok: žiaci 16:00 – 18:00, dospelí 18:00 – 20:00

**Národný pochod za život sa konal v Bratislave
22. septembra 2019 aj za účasti našich farníkov.**
Pre niekoho nepodstatná udalosť, no v živote
človeka kresťana, veľmi dôležitá. Na podporenie iniciatívy sa aj
z našej farnosti zúčastnilo tejto aktivity niekoľko obetavých po-
horeľčanov. Za čo vďačíme Pánovi, aj nášmu d.o. Mgr. Ivanovi
Greňovi, že sme tam boli aj my. Bol to veľmi príjemný, pože-
naný, výnimočný deň.

- účastníci pochodu -

Termíny zberu plastov

3. 12.	31. 12.
--------	---------

Zbierajú sa len **ŽLTÉ PLNÉ**
a zaviazané vrecia. (Nezabudnite plastové
fľaše stlačiť, aby sa zmenšil ich objem!)
Plasty sa zbierajú každý štvrtý utorok.

Termíny zberu zmesového komunálneho odpadu

20. 11.	4. 12.	18. 12.
---------	--------	---------

Žiadame občanov, aby si nádoby vložili **pred
brány už deň vopred!** Zbiera sa od 7:00 hod.!

Komunálny odpad sa zbiera každú druhú stredu.

Poľovnícka spoločnosť
Suchá so sídlom v Pohore-
lej v roku 2019 realizovala
rekonštrukciu chaty Opá-
lená (ktorej súčasťou je aj
prístrešok pre turistov)
v oblasti Nízkych Tatier aj
za pomoci finančných pro-
striedkov vo výške 400 €
poskytnutých z Banskoby-
strického samosprávneho
kraja.

ANDREJCOVÁ VERTIKÁL 2019

Druhú októbrovú sobotu sa konal už tretí ročník bežeckých pretekov do vrchu An-
drejcová Vertikál, ktoré usporiadalo OZ Horské spoločenstvo s finančnou podpo-
rou Banskobystrického samosprávneho kraja a pomocou partnerov a sponzorov.

Bežecké preteky v horách nie sú v súčasnosti ničím výnimočným. Andrejcová Vertikál je podobne ako
mnoho ďalších trailových behov mladým športovým podujatím, no od začiatku púta pozornosť niekoľko de-
siatok pohybových ľudí. Organizátori podujatia sa snažia formovať komunitu najmä domácich obyvate-
ľov, ktorí (aj svojou účasťou na pretekoch) aktívne prispievajú k rozvoju tohto regiónu. Výbeh na Andrejcovú
je zároveň ukončením letnej turistickej sezóny, ktorého hlavným cieľom sú stretnutia v kruhu priateľov.

Trať Vertikálu vedie po turistickom chodníku z pohorelského námestia na vrchol Andrejcovej (1510
m.n.m.) na hrebeni Nízkych Tatier. Na piatich kilometroch prekoná účastník prevýšenie 760 metrov.

Tretí ročník (s nultým už štvrtý) hodnotia organizátori ako zatiaľ najlepší. Počasie bolo fantastické, ako kaž-
doročne improvizovaná organizácia na poslednú chvíľu nezaznamenala žiadnu trhlínu a tak sa každý účastník
mohol radosť z dobre využitého času na horách. Na štart sa postavilo 60 bežcov a bežkyň a od prvých metrov
začali naberať výškové metre. Pred štartom sa diskutovalo aj o príchode rekordéra Poliaka Długosza, nakoniec
si však silu na trati zmerali výlučne domáci pretekári s výnimkou českej úderky z pod Kráľovej hole.

Pretekári sa po dobehnutí presunuli k útulni do sedla pod Andrejcovou, kde prebehlo vyhlásenie výsled-
kov. Účastníci podujatia – pretekári, organizátori i diváci strávili čakanie na výsledky v družných debatách a
pri chutnom a bohatom občerstvení.

Cieľom ako prvý prebehol Vlado Jambrich z Horskej chaty pod Kráľovou hoľou, ktorý obhájil minulo-
ročné víťazstvo s časom 36:22. Ako prvá žena dobehla tento rok len 19-násť ročná Rebeka Gabčíková z
Kremnice s časom 43:15 !!!, ktorý je zároveň novým ženským rekordom. Minuloročný ženský rekord preko-
nali až tri ženy.

(foto: OZ HS a P. Brenčič)

Výsledky:

MUŽI do 39 rokov: 1. Vlado Jambrich (36:22,0), 2. Matúš Antovík (37:13,4), 3. Gabriel Kňaze (38:07,7)7. Dalibor Kaliský (41:10,2), 8. Jozef Sluch (42:43,6), 10. Juraj Putoš (44:33,8), 16. Miroslav Malecký (48:43,4), 22. Peter Brenčič (52:26,4), 24. Radoslav Terek (55:26,2);
ŽENY do 39 rokov: 1. Rebeka Gabčíková (43:15,9), 2. Daniela Chrančoková (44:17,0), 3. Karin Vargová Ursinyová (45:06,7), 9. Tatiana Rydzoňová (1:02:29,0), 10. Ľudmila Vojtková (1:02:44,8);
MUŽI nad 40 rokov: 1. Ľubomír Juroš (40:47,0), 2. Marek Tabernaus (41:19,1), 3. Michal Ryša (43:01,6), 9. Cyril Gandžala (54:23,5), 10. Peter Halaj (54:23,5), 11. Ján Trčan (56:09,9), 16. Jozef Fabian (1:03:38,8);
ŽENY nad 40 rokov: 1. Ľubica Malachová (54:41,9), 2. Zuzana Kartusková (55:13,3), 3. Martina Jurošová (55:55,8), 4. Jarmila Trčanová (59:09,1)

Predseda Národnej rady Slovenskej republiky rozhodnutím č. 351/2019 Z. z. vyhlásil voľby do Národnej rady SR a určil deň ich konania na sobotu 29. februára 2020; voľby sa konajú od 7.00 h do 22.00 h.

Právo voliť do Národnej rady Slovenskej republiky má občan Slovenskej republiky, ktorý najneskôr v deň konania volieb dovŕši 18 rokov veku.

Prekážkou práva voliť je zákonom ustanovené obmedzenie osobnej slobody z dôvodov ochrany verejného zdravia.

Volič môže voliť **na území Slovenskej republiky**

- vo volebnom okrsku, v ktorého zozname voličov je zapísaný, alebo
- v ktoromkoľvek volebnom okrsku na základe hlasovacieho preukazu

Volič, ktorý má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a v čase volieb sa bude zdržiavať mimo jej územia, môže požiadať o voľbu poštou a to

- **v listinnej forme**, tak, aby žiadosť o voľbu poštou bola doručená na adresu obce (obecný úrad) najneskôr 50 dní pred dňom konania volieb (t.j. **najneskôr 10. januára 2020**). Na žiadosť doručenú po ustanovenej lehote sa neprihliada.
- **elektronicky (e-mailom)** tak, aby žiadosť o voľbu poštou bola doručená na elektronickú (e-mailovú) adresu, ktorú obec zverejnila na svojom webovom sídle alebo na úradnej tabuli obce najneskôr 50 dní pred dňom konania volieb (t.j. **najneskôr 10. januára 2020**). Elektronická adresa na doručovanie žiadostí o voľbu poštou: obec@pohorela.sk

Na žiadosť doručenú po ustanovenej lehote sa neprihliada.

Žiadosť o voľbu poštou musí obsahovať údaje o voličovi

- meno a priezvisko,
- rodné číslo,
- adresu trvalého pobytu v Slovenskej republike,
- adresu miesta pobytu v cudzine.

Bližšie informácie o voľbách a vzor žiadosti nájdete na stránke Ministerstva vnútra SR <http://www.minv.sk/?volby-nrsr>

Odporúčania pre obyvateľstvo v prípade vzniku mimoriadnej udalosti - SILNÝ VIETOR

pri výstraha 2. stupňa – pri rýchlosti vetra nad 20 m/s (72 km/h), alebo krátkodobu - v nárazoch nad 25 m/s (90 km/h).

- nezdržiavať sa na voľných plochách,
- nezdržiavať sa pri labilných prekážkach, zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- odložiť z dvorov voľne položené predmety,
- nepúšťať von deti,
- zabezpečiť domáce zvieratá,
- neparkovať pod stromami a pri chatných budovách,
- s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi obmedziť jazdu po otvorených veterných plochách,
- zabezpečiť okná, skleníky, voľne uložené predmety, pozbierať sušiacu sa bielizeň,
- pri jazde automobilom znížiť rýchlosť jazdy.

pri výstraha 3. stupňa – pri mimoriadnej rýchlosti vetra nad 25 m/s (90 km/h), alebo krátkodobu - v nárazoch nad 35 m/s (126 km/h).

- keď nie je nutné, nevychádzať z domu,
- nezdržiavať sa na voľných plochách,
- zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- nepúšťať von deti,
- s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi nejazdiť po otvorených veterných plochách.

Hontiansko-novohradská knižnica A.H.Škultétyho vo Veľkom Krtíši vyhlásila XXVIII. ročník celoslovenskej súťaže vo vlastnej literárnej tvorbe žiakov základných škôl „Škultétyho rečnôvanky“.

Na slávnostnom vyhodnotení súťaže 25. októbra vo Veľkom Krtíši si ocenenie za vynikajúce 3. miesto v kategórii POÉZIA – I. veková kategória prevzala Alžbeta Bodnáríková (5.A). O tvorivom talente našej mladšej poétky svedčí aj minulo-ročné 2. miesto v tejto celoslovenskej súťaži.

Školský klub detí

Školský klub detí je súčasťou základnej školy a plní úlohy v čase mimo vyučovania. Je v prevádzke spravidla po celý školský rok, okrem dní pracovného pokoja, štátnych sviatkov a školských prázdnin. V školskom roku 2019/2020 navštevuje školský klub v našej škole 52 detí. Výchovno-vzdelávacia činnosť prebieha v dvoch výchovných oddeleniach. V prvom oddelení je zapísaných 25 detí (1.-3. ročník), ktoré pracujú pod vedením vychovávateľky Mgr. Eleny Haluškovéj. V 2. oddelení je zapísaných 27 detí (1.-5. ročník) a činnosť je realizovaná pod vedením vychovávateľky Bc. Dášy Lakandovej. Činnosť klubu začína po 4. vyučovacej hodine a končí o 16:00 hodine. Príspevok za pobyt dieťaťa v ŠKD je v prvom oddelení 5 € /mesiac a v druhom oddelení 2,15 € /mesiac.

Aktivity školského klubu sú zamerané na komplexný rozvoj osobnosti dieťaťa. Prostredníctvom rôznych činností a aktivít sa snažíme deťom poskytnúť priestor pre oddych a relaxáciu, učíme deti aktívne oddychovať, pomáhame deťom realizovať sa v činnostiach, ktoré ich zaujímajú, podporujeme deti k vytváraniu priateľských vzťahov s rovesníkmi, snažíme sa viesť deti k ohľaduplnosti, spolupráci a slušnému správaniu.

- Mgr. E. Halušková -

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

JUBILANTI

95 rokov
Ján Vírus, Orlová 602

90 rokov
Mária Tešlárová, Kpt. Nálepku 276

89 rokov
Anna Simanová, Kpt. Nálepku 115

87 rokov
Ján Adam, Jánošíkova 455

86 rokov
Antonia Malecká, Jánošíkova 48

85 rokov
Anna Krajčiová, Hviezdoslavova 53

83 rokov
Jozef Borlok, Kpt. Nálepku 171
Jozef Polák, Hviezdoslavova 63
Emília Murínová, Pohorelská Maša 19

82 rokov
Anna Syčová, Orlová 609

81 rokov
Mária Janošková, Nová 367

80 rokov
Gizela Harvanová, Za Hronom 836
Mária Tlučáková, Nová 334

70 rokov
Veronika Garecová, Jánošíkova 451
Ondrej Gálik, Clementisova 769
Matej Palus, Nová 380
Anna Syčová, Kpt. Nálepku 27
Ján Pumpura, Kpt. Nálepku 159
Mária Parošová, Partizánska 541
Ján Kanoš, Kpt. Nálepku 140

NOVOMANŽELIA

Michal Jurský, Poprad
a Danka Poláková, Orlová 596

Milan Prč, Clementisova 763
a Mgr. Janka Pletková, Kpt. Nálepku 10

Ján Syč, Orlová 616
a Mária Elizeusová, Heľpa

Mgr. Martin Vasil, Partizánska 556
a Erika Fedešová, Nemce

NOVORODENCI

Karin Oravkinová, Clementisova 804
Miriam Oravkinová, Clementisova 804
Jozef Rochovský, Kpt. Nálepku 182

ZOMRELÍ

Mária Puťošová, r. Kubandová, 78 r.
Anna Puťošová, r. Vojtková, 81 r.
Mária Kubandová, r. Puťošová, 82 r.
Brigita Kuklicová, r. Ridzoňová, 81 r.

Kroniky obce Pohorelá:

(pozn.: výpis záznamov z kroniky je bez gramatických a štylistických úprav, tzn. i v gramatike platnej v danej dobe)

1989 (zaznamenal kronikár Mgr. Peter Návoý – učiteľ ZŠ SNP Pohorelá) – Prejdúc v myslí jednotlivými mesiacmi až po druhú polovicu novembra, nebolo by potrebné pri jednotlivých udalostiach sa nejakú zvlášť zastavovať. Politický systém v obci tvorený volenými orgánmi a miestnym Národným frontom fungoval ako po minulé roky v zabehaných koľajách. Ved' ako „hore“ tak aj „dole“ jediné zmeny, ktoré existovali boli personálne a tie spravidla spôsobila len choroba, prípadne úmrtie zainteresovaných. Aby som však bol spravodlivý, posledná zmena vo vedení vyvolala zmenu v hospodárskom a kultúrnom živote obce v tom priaznivom slova zmysle.

Náš skromný balíček ilúzií a nádeje, že sa veci dajú pohnúť k lepšiemu, sa čoskoro vyprázdnil. Všetka úprimná a hlavne úporná snaha jednotlivcov smerujúca k riešeniu problémov sa rozbiehala na bariere byrokratickej ťažavosti, neochote a neschopnosti existujúcich inštitúcií a ľudí, od ktorých riešenie záviselo.

Aký teda bol, ak sa tak môžeme vyjadriť, stav našej spoločnosti v predvečer počiatku zmien. Začnime od Adama. Povedzme si, kto žije v našej dedine? Tých okolo 3300 obyvateľov predstavuje nielen ten istý počet rôznych osudov v súčasnosti, ale je tu i kontinuita s minulosťou. Pohorelá ako jedná z mnohých, chudobná horehronská dedina je typická nielen svojráznym nárečím, spôsobom života a folklórom, ale aj názorovou orientáciou. Snáď to boli dlhé roky tvrdej driny, pocit zúfalstva a beznádeje pri strate obživy – a tiež vynikajúce osobnosti prezentujúce konkrétny politický názor (Dr. Clementis), ktoré spôsobili, že v rokoch predvojnových, vojnových i potom veľká časť občanov verila a dala svoj hlas komunistom. Roky plynuli a tí, ktorí už vo voľbách roku 1946 získali tu svoj víťazný mandát ho – ako to dnešná doba ukázala – svojou praktickou politikou u veľkej časti ľudí postupne stráca.

Nazrieť pod pokryvku ľudských osudov niekoľkých desaťročí nie je ľahké, ba niekedy priam nemožné. Navonok je často všetko v poriadku, ale vo vnútri to kvasí. Staré krivdy, staré politické, susedské, či rodinné spory, bez náhrady skonfiškované majetky ... Kto to dnes pochopí a spravodlivo obráti?

Jedno som vypožoroval – dedina žila (tak ako celá naša spoločnosť) dvojakým životom. Jedným, tým, oficiálnym – pracoviská, spoločenské organizácie, funkcie; a druhým domácim – viera staré žiale, rodinné a susedské vzťahy. A všetko sa to prelínalo, a neraz dramaticky z jednej oblasti do druhej zasiahlo. Nedá sa poprieť skutočnosť, že mnohým ľuďom v obci sa v rokoch budovania socializmu očividne polepšilo. Nie každý si však kladie otázku, že často za akú cenu? Konkrétne doba a spôsob života utvorili našu morálku tak, že občas sa dívame a nevidíme. Optimista vidí namiesto dreveníc hrdé murované domy, aj keď postavené pri ceste, bez zelene, bez chodníkov, bez kanalizácie a občas s nevкусom.

Do úmoru pracovitý našinec takmer všetok svoj voľný čas venuje zveľadovaniu. Často na úkor svojho zdravia, občas na úkor svojej morálky a svedomia. Zháňa a hromadí. Ktosi raz povedal, že stačí sa prejsť po dedine a človek hneď vidí aký podnik je nablízku, a koniec koncov aj choroby sa u nás dajú naplánovať. Peniaze hýbu svetom – v systéme, kde zásady spravodlivého odmeňovania ustrnuli na heslách, sa dajú získať rôzne. Život je plný dobrých paradoxov. Včeraššia bieda znamená občas dnešné bohatstvo. A tak vystačovalectvo rokov krízy prináša dnes chutné plody v podobe tvrdej meny. Títo šťastlivci spolu s ostatnými spravodlivými, ktorí majú to šťastie, že si aj zarobia aj ušetrí, v kombinácii so skutočne obdivuhodnou pracovitosťou danou azda geneticky všetkým roľníckym národom čerpajú z takpovediac „voňavého“ zdroja blahobytu. Ale reálny socializmus nám ponúka iné možnosti. Výnosné, dobré platené miesta po známosti a za „členstvo“, a občas aj úplne primitívne obkŕádanie svojich blízkych. Dnes sa už jasne ukazuje, že máme na veľký počet zamestnancov podstatne menej pracujúcich. A tak často nie veľký plat za ešte menej práce, pri dnešnej palete možností zatiaľ stále ešte nezdaneného podnikania nie je dôvod k nespokojnosti. Myslím, že ďalším významným faktorom podmieňujúcim zmysľovanie a konanie ľudí je praktická skúsenosť niektorých, že vytúžená meta (či už je to atraktívna škola, pracovné miesto a veci podobné) sa dá dosiahnuť rôznymi spôsobmi, ale v mnohých prípadoch schopnosti uchádzača nie sú rozhodujúce. Preto občas tá maskovaná, ale častejšie úplne otvorená neucta k vzdelaniu a k vzdelaným spojená so stratou pocitu potreby vyvinúť úsilie pri získavaní vedomostí. Nedostatok v uspokojovaní základných životných potrieb a obmedzená možnosť ich normálnym spôsobom dosiahnuť je živnou pôdou pre retazenie radý ohniviek nezákonných pomoci či svojpomoci, ktoré každého účastníka viac alebo menej korumpujú. V každom prípade takto pribúda mlčiach, ktorí svoje rováše majú nevediac kde a nevediac u koho a preto vyčkávať.

Pretože sme národ po večeroch masovo sediaci pri televízoroch, pre väčšinu z nás prvým vážnym signálom, že sa niečo deje bolo pravdepodobne prerušenie vysielania televízie v nedeľu 19.11. vo večerných hodinách a prejav predsedu vlády Českej socialistickej republiky Františka Pitru. V utorok 21.11. to bol televízny prejav Miloša Jakeša a na Slovensku aj prejav ministra kultúry Pavla Kopyša. Nechcem zovšeobecňovať, ale mám dojem, že ich aparátnický ladené vystúpenia, spolu s novinovými správami a televíznymi šotmi urobili režimu medvediu službu. Ak by som mal charakterizovať atmosféru týchto dní, tak ako som ju vnímal vo svojom okolí, boli by to tri hlavné pocity – príjemné vzrušenie, obavy, nepokoj. Chvilami vzniká dojem, že celé dianie, aj keď sa od minulých líši svojím rozsahom, sa skončí palácovým prevratom vo sfére straníckej elity. Podotýkam, že nie sme svedkami toho, čo sa v skutočnosti odohráva. O udalostiach sa dozvedáme len kúso – sprostredkovanie. Štrajkujú bansko-bystrickí študenti, konajú sa tu mítingy. Naši ľudia odsudzujú brutálny zásah bezpečnosti a červených baretiek proti študentom, ale vyskytujú sa aj názory – tak im treba..., čo zas chceli? ... a podobne. Prezentať nepokoje ako vystúpenie „parazitných“ členov spoločnosti – študentov a umelcov, nie je až také neúčinné. Vo svojom okolí sa stretávam s názormi – „žijú z našich robotníckych daní a vyskakujú“ ..., „štát im dáva tisíce“ ..., a podobne.

Zvrat nastáva zhládnutím sobotňajšieho televízneho vysielania – 25.11. Myslím si, že kto uzrel Letenskú pláň, musel pochopiť, že toto je definitívne. Zdá sa, že ten víkend väčšina našich ľudí presedela pri televíznych prijímačoch. Pocity a reakcie sú rôzne. Pravdepodobne ovplyvnené aj generačne.

Manifestačný generačný štrajk v pondelok 27.11. od 12:00 do 14:00 mal u nás rôzny priebeh. Zúčastnila sa ho väčšia časť pracovníkov Strojsmaltu a Jednotného roľníckeho družstva. Do týchto dní sa neobjavujú na našich uliciach žiadne letáky, ale z rozhovoru viem, že už prinajmenšom vo štvrtok 23.11. študenti, pravdepodobne bystrickí, sa objavujú na Horehroní, vylepujú plagáty, snažia sa nadviazať kontakt s robotníkmi. Do podniku Strojsmalt im vstup nebol umožnený. Letáky sú miestami strhávané hlavne vystrašenými, ale aj rozhorčenými majiteľmi plotov a múrov.

Začiatkom decembra sa objavuje na železničnej zastávke, ako aj vo výkladoch obchodov a vo vývesných skrinkách pred Miestnym národným výborom množstvo písomných materiálov. Ide o letáky Občianskeho fóra, Verejnosti proti násiliu a študentov. V obci sa formuje hnutie Verejnosť proti násiliu (VPN), ktoré prostredníctvom miestneho rozhlasu vyzýva predstaviteľov obce a Národného frontu na spoločný dialóg, ktorý sa koná 3.12. vo večerných hodinách v klube Miestneho kultúrneho strediska ako verejné zhromaždenie občanov.

Pohorelský hlásnik – informačné noviny Obce Pohorelá; reg.č. OÚ-OMT/1/95; číslo 2019/11, ročník XV., - NEPREDAJNÉ

Adresa redakcie: Nová 392, 976 69 Pohorelá; 048/6196102, jan.pompura@pohorela.sk, www.pohorela.sk. Uzavierka: 10. dňa, vychádza okolo 15. dňa v mesiaci.

Za obsahovú a gramatickú správnosť zodpovedajú autori článkov. Grafická úprava a autor neoznačených článkov: J.Pompura. Vydáva: Obecný úrad v Pohoreleji;

Zapožičané fotografie a dokumenty VRACIAME. Fotografie zverejňujeme postupne. Pripravujeme aj ďalšiu verejnú výstavu historických fotografií.